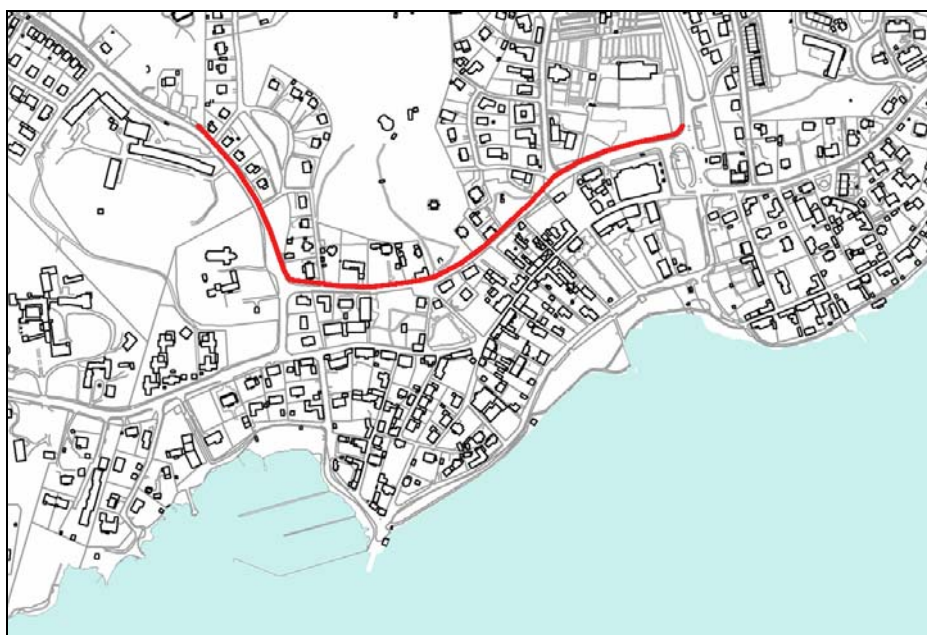

**Rapport Arkeologisk förundersökning
(schaktningsövervakning)**

**Prästgatan
Sigtuna, Uppland
2010**

Anders Wikström & Fedir Androsjtjuk

Sigtuna Museers Uppdrags Verksamhet

Sigtuna Museum

Stora Gatan 55
S-193 30 Sigtuna

Tfn: 08/591 266 54

Fax: 08/597 838 83

E-postadress: anders.wikstrom@sigtuna.se

*Fotografiet visar en grav som påträffades strax söder om S:t Lars kyrkoruin.
Bilden är tagen från söder.*

*Fotografiet visar schaktet söder om Klockbacken.
Bilden är tagen från väster.*

Inledning

I samband med schaktningsarbete för elkablar utmed Prästgatan och delar av S:t Persgatan utförde Sigtuna Museers Uppdrags Verksamhet en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning.

Syftet med förundersökningen var att se till att inga kulturlager eller gravar förstördes vid schaktningsarbetet samt att dokumentera orörda kulturlager eller gravar om sådana påträffades.

Tidigare undersökningar

I samband med anläggningen av ett vattenledningsnät 1925 i Sigtuna gjordes en detaljerad antikvarisk kontroll av bland annat områden längs Prästgatans norra sida (Arbman, Floderus 2005). Fynden av enstaka gravar, kulturlager och föremål kom huvudsakligen från två koncentrationer – den ena söder om S:t Lars ruin och den andra i sydöstra hörnet av nuvarande Stadsbibliotekets tomt, kv Kållandet (Arbman, Floderus 2005:36). Under 1997-1998 pågick längs Prästgatan omfattande omläggning av det gamla vatten- och avlopps nätet och delvis anläggning av nya sträckningar. Vid övervakningen av området mellan Rådhuset och S:t Laurentii gränd undersöktes 124 gravar som tillhörde S:t Lars kyrkogård. År 2006 genomfördes en arkeologisk undersökning i kvarteret Humlegården 3, söder om Prästgatan. Vid undersökningen påträffades lämningar av bebyggelse från sent 900-tal – tidig 1100-tal samt delar av en kyrkogård med 220 gravar från 1100-1300-tal (Wikström 2008). Ytterligare skelettgravar undersöktes i kvarteret Kålsängen 1, 2005 (Wikström & Prata 2008) och tre skelettgravar har vid olika tillfällen undersökts i närheten av S: Pers skola (Tesch 2005).

Sammanfattningsvis kan man konstatera att resultaten från tidigare undersökningar visar på flera riskzoner där gravar kunde påträffas längs aktuellt schakt - kyrkogårdar belägna söderut från S:t Lars, S:t Nikolai, norr om kvarteret Humlegården samt gravgårdar i kvarteret Kålsängen 1 och vid S:t Pers skola.

Resultat

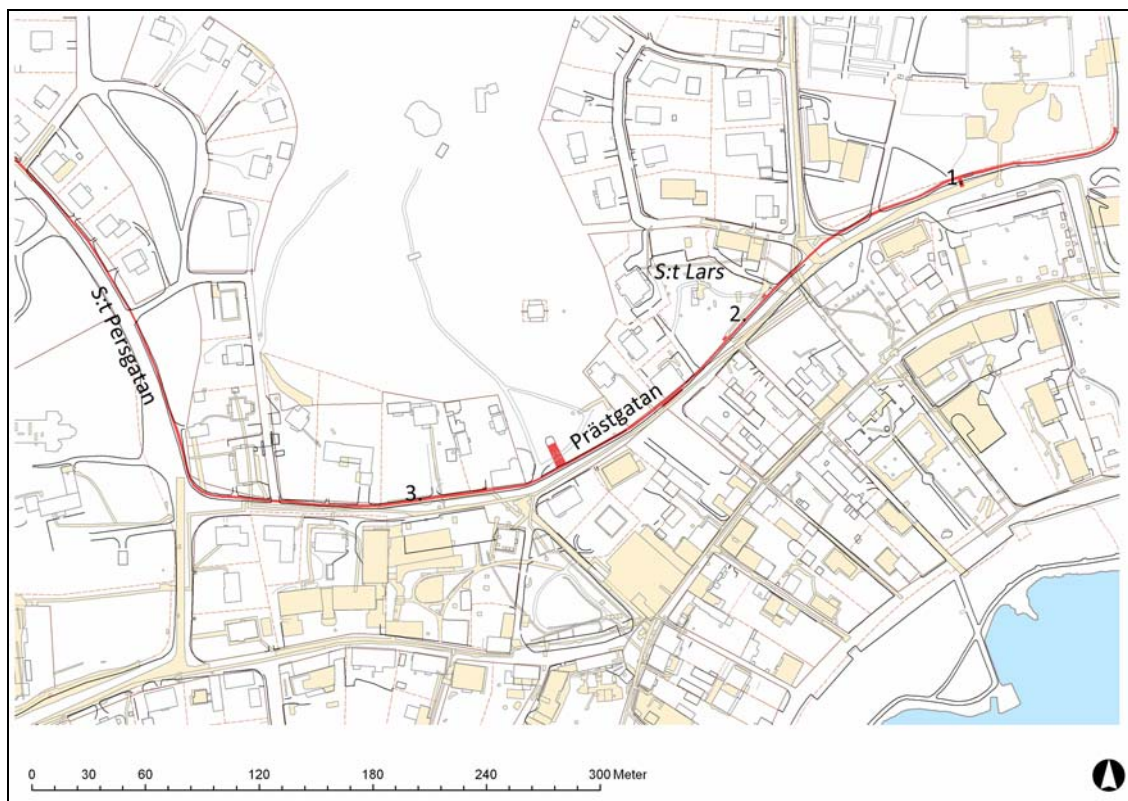
Schaktet var drygt 770 meter långt, 0,5-1,0 meter brett och ca 0,5-0,7 meter djupt (figur 1). Med ca 30 meters mellanrum gjordes 0,90 meter djupa gropar för fundament till nya belysningsstolpar och på två ställen hål för elskåp (vid korsningarna Prästgatan/Olofsgatan och Prästgatan/S:t Persgatan, ej markerade på plan). Schaktningsarbetet påbörjades strax utanför sydöstra hörnet av gräsplanen söder om Mariakyrkan, på norra sidan av Prästgatan och avslutades på västra sida av S:t Persgatan mitt emot S:t Pers skola.

Strax sydöst om S:t Lars kyrkoruin (punkt 2, figur 1 samt fotografi) påträffades rester efter en skelettgrav på ca 0,70-0,80 m djup. Omrörda ben från ytterligare en eller troligen två skelett låg i ett lerigt lager täckt av ett 0,50-0,55 m tjockt påfört gruslager. Enstaka människoben påträffades även i ett lager med omrörd grå lera i ett område söderut från muren som omgärdar gräsplanen söder om Mariakyrkan (punkt 1, figur 1). Även nära busshållplatsen mitt emot kvarteret Humlegården 3 påträffades omrörda människoben (punkt 3, figur 1).

Schaktningsarbete av samma karaktär ägde även rum längs S:t Persgatan. Övervakningen av grävningsarbete visade att marken i detta område var förhöjd med ett ca 0,5-0,7 meter tjockt

gruslager. Detta medförde att ursprunglig mark med eventuella gravar inte framkom. Större delen av schaktet följde en äldre ledningsdragnings och ingen dokumentation av schaktets väggar gjorts därför med undantag av nödvändig fotodokumentation.

Inga medeltida kulturlager påträffades och inga fynd tillvaratogs. De påträffade medeltida gravarna och omrörda människobenen fick ligga kvar.

Figur 1

Planritning över det undersökta schaktet längs Prästgatan och delar av S:t Persgatan, Sigtuna. Schaktet är markerat med rött och äldre grävningar markerade med gult.

Referenser

Arbman H. & Floderus E. 2005. *Vattenledningsgrävningen i Sigtuna 1925.*

Tesch S. 2005. *S:t Pers skola, Sigtuna, 1999.* Rapport Arkeologisk undersökning. Meddelanden och Rapporter från Sigtuna Museum nr 24.

Wikström A. (red.). 2008. *På väg mot Paradiset.* Meddelanden och Rapporter från Sigtuna Museum nr 33.

Wikström A. & Prata S. 2008. *Kålsängen 1, Sigtuna, Uppland 2005.* Rapport Arkeologisk undersökning. Meddelanden och Rapporter från Sigtuna Museum nr 34.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer: **431-10-12305**
Uppdragsgivare: **Stadsbyggnadskontoret, Sigtuna kommun**
Kvarter/område: **Prästgatan och del av S:t Persgatan**
Socken: **Sigtuna**
Kommun: **Sigtuna**
Landskap: **Uppland**
Ek kartblad: **118 21 Sigtuna**
Typ av undersökning: **Arkeologisk förundersökning**
Fältarbetsperiod: **2010-2011 (i omgångar)**
Fältarbetspersonal: **Fedir Androsjtjuk**
Rapportarbete: **Anders Wikström, Fedir Androsjtjuk**

Dokumentationsmaterial: **57 digitala fotografier**

